

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Спеціальність 035 «Філологія»

Тестові завдання як засіб контролю у навчанні іноземної мови

Допущено до захисту « ____ » _____ 20 р.

Зав. каф. германської філології _____ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:

студ. групи ПР-63

Меньшова Анна Олегівна

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц.

Щигло Лариса Володимирівна

Суми 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ПЕРЕВІРКИ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ	5
1.1 Тест як один із засобів контролю вивчення іноземної мови.....	5
1.2 Проблеми тестового контролю	8
1.3 Методика складання тестів.....	11
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТУВАННЯ ЯК ЗАСОБУ ПЕРЕВІРКИ РІЗНИХ ВИДІВ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	15
2.1 Тестовий контроль уміння навичок аудіювання	15
2.2 Тестовий контроль уміння навичок читання	18
2.3 Тестовий контроль лексичних та граматичних умінь.....	20
ВИСНОВКИ.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	25
ДОДАТКИ.....	28

ВСТУП

Володіння іноземною мовою в сучасному світі – одна з найважливіших умов професійної компетенції. У процесі оволодіння учнями мовленнєвими навичками та вміннями вчителі стикаються з проблемою контролю якості знань. У наш час – це особливо актуально, так як педагогічні тести відкривають перспективні напрямки підвищення якості навчання шляхом вдосконалення системи контролю результатів навчання. Важливо вибрати об'єкти і форми контролю. Існує багато форм контролю отриманих знань – усне опитування, фронтальне опитування, робота в парах, підсумковий контроль, фонетичний диктант і т. д.

Останнім часом в основному застосовуються два види контролю: усне опитування і письмова робота. Усне опитування не завжди дозволяє отримати повну картину засвоєного або незасвоєного матеріалу і забирає багато часу; письмова робота вимагає багато часу на її перевірку. Обидва ці методи можуть не привести до об'єктивної оцінки отриманих учнями знань.

Такий метод контролю як тестування може з успіхом застосовуватися для поточної, проміжної і підсумкової перевірки знань. За допомогою тестів можна перевірити знання учнів як вибірково, так і в цілому. Тестування важливо для закріплення, вдосконалення отриманих знань, умінь і навичок, виявлення прогалин в знаннях.

Тож, тема бакалаврської роботи «Тестові завдання як засіб контролю у навчанні іноземної мови» є **актуальною**.

Аналіз літератури зарекомендував, власне що проблему тестового контролю промишляли, як вітчизняні наприклад так і привізні академічні співробітники, такі як: Борисенко П. А., Гапонова В. М., Довгань Л. І., Дрібна Л. В., Дюканова Н. М., Костюк М. М., Мусейчук С. М., Петрашук О. П., Саєнко Н. С., Ханіна О. М., Бачман Л., Браун Д. Д.

Метою даної бакалаврської роботи вважається розгляд та аналіз тестових завдань як засобу контролю у навчанні іноземної мови.

З метою здійснення поставленої мети слід знайти рішення відповідних завдань:

1. Розглянути тест як один із засобів контролю вивчення іноземної мови.
2. Описати проблеми тестового контролю.
3. Охарактеризувати методика складання тестів.
4. Проаналізувати тестовий контроль уміння навичок читання та аудіювання.
5. Проаналізувати тестовий контроль лексичних та граматичних умінь.

Об'єктом дослідження є тестові завдання як засіб контролю у навчанні іноземної мови.

Предмет дослідження є методика використання тестування як засобу перевірки різних видів мовленнєвої діяльності.

Методи дослідження. У бакалаврській роботі використовувалися методи: вивчення, аналіз і узагальнення науково-педагогічної літератури, передового педагогічного досвіду з даної проблеми; педагогічне спостереження.

Теоретична значущість полягає в класифікації теоретичних посилянь тестування як засобу перевірки різних видів мовленнєвої діяльності.

Практичне значення роботи полягає в тому, то що її підсумки можуть бути застосовані у розробці лекційних також фактичних напрямків британського стилю, а також технології навчання зарубіжних стилів.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ПЕРЕВІРКИ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ

1.1 Тест як один із засобів контролю вивчення іноземної мови

Як відомо, тест – це система завдань, виконання яких дозволяє перевірити рівень володіння тим чи іншим предметом з допомогою спеціально розробленої системи оцінки набутих знань [4, с. 91]. Таким чином, тестування – це метод такої перевірки знань, умінь і навичок, де учень виконує ряд спеціальних завдань. Вони називаються тестовими завданнями.

Як відзначають Є. Г. Жаринова і О. В. Черняєва тестові завдання повинні відповідати кільком критеріям. По-перше, тестове завдання має бути коротким і технологічним. По-друге, тестове завдання має бути сформульовано логічно і однозначно. По-третє, правила оцінки відповіді інструкції до виконання повинні бути однаковими для всіх випробовуваних [8, с. 105].

Зауважимо, що користь таких завдань полягає в тому, вони дозволяють за короткі проміжки часу оцінити вчителями ступінь засвоєного або незасвоєного матеріалу.

У методі тестування є багато переваг. Будучи невід'ємною частиною заняття, це надає можливість учневі функціонувати у доступному йому темпі, з поступовим переходом з 1-го ступеня формування знань у інше. Тестові завдання дають час подумати наскільки добре засвоєний матеріал. При застосуванні тестування для закріплення мовленнєвих знань робиться висновок про те, що і граматику, і лексику будуть краще засвоєні, що ж у власну черговість дає ймовірність педагогу скоригувати і розпланувати подальшу академічну процедуру відповідно до результатів проведених тестів і приділити більшу увагу погано засвоєному матеріалу. Нестача витратної за

часом перевірки письмових робіт дозволяє досить часто проводити тести і створює в студентів відчуття повного контролю знань і позбавлення психічних завдань, пов'язаних з особистісними відносинами учня і вчителя, які не завжди можуть бути очікуваними, тобто така форма контролю знань позбавляє від суб'єктивізму [15, с. 344].

У поєднанні з іншими видами підготовки до кожного заняття тестування полегшує освітній процес, активність на заняттях теж зростає, поліпшується психологічна атмосфера і зв'язок між вчителем і учнями, що робить тільки позитивний вплив на навчання в цілому.

Перейдемо до розгляду недоліків цього методу [6, с. 22].

1. При виконанні тестів є ймовірність вгадування: учень представляє тільки номери відповідей, вчитель не простежує те, як він визначився з тим або іншим вибором. Цей недолік характерний для тестів, що складаються із завдань на вибір правильної відповіді з числа запропонованих.

2. Складання тестів часто базується на психічній функції – впізнавання, тому деякі методисти вважають, що при вибіркових відповідях учень звикає працювати з готовими формулюваннями і виявляється не в змозі представляти одержувані знання якимось інакше.

3. Нерідко зустрічається суб'єктивізм у створенні знаходження самих тестів, в їхньому відборі та інструкцій до тестових завдань, майже все залежить так само від конкретної тестової системи, від часу, який відводиться на контроль знань і т.д.

4. Є небезпека автоматичних помилок. Наприклад, учень не зрозумів інструкції і став відповідати зовсім не так, як вимагає стандартна процедура.

5. Відсутність можливості розкрити індивідуальність при наявності стандартних завдань.

За формою тести діляться на відкриту і закриту. При відкритій формі учень повинен сам сформулювати або доповнити відповідь. Тестові завдання включають питання, відповіді які вимагають всебічного застосування

придбаних знань, умінь і навичок і сприяють підготовці рішення новітніх, більш незрозумілих питань.

Закрита форма тестування у свою чергу має кілька варіантів: 1) з вибором однієї правильної відповіді; 2) з множинним вибором; 3) на визначення відповідності, такі завдання зазвичай складаються з 2-х блоків, між якими треба встановити відповідності; 4) на визначення послідовності; 5) градуйовані – коли всі відповіді є правильними, а учень повинен вибрати найправильнішу відповідь з усіх; 6) альтернативні, які включають тільки два варіанти відповіді, а не чотири, як зазвичай [9, с. 26].

Крім того, в методичній літературі та практиці навчання іноземним мовам набули поширення два види тестів: нормативно-орієнтовані (norm-referenced test) і критеріально-орієнтовані (criterion-referenced test). Перший вид тесту призначений для порівняння навчальних досягнень учнів. Цей тест широко використовується при розподілі учнів по навчальним групам з урахуванням їхньої мовної підготовки і здібностей. Другий вид тестів застосовується, щоб перевірити ступінь володіння навчальним матеріалом. Цей вид тесту в даний час є найбільш популярним і його легше реалізувати на практиці [17, с. 65].

Типи тестових завдань при навчанні іноземних мов для контролю пройденої граматики і лексики, і логіки мислення бувають наступними: 1) перехресний вибір (matching); 2) множинний вибір (multiple choice); 3) впорядкування (rearrangement); 4) завершення (completion); 5) заміна (substitution); 6) трансформація (transformation). Це зміна структури заданого в тесті тексту – його скорочення, розширення, зміна порядку слів; 7) внутрішньомовні перефразування (intra-language paraphrasing) – це передача своїми словами думки автора, усвідомлюючи її наскільки це можливо; 8) міжмовне перефразування / переклад (cross-language paraphrasing / translating) передбачає вміння знайти еквівалентну форму для передачі змісту тексту, вираженого засобами досліджуваної мови; 9) заповнення пропусків в тексті (cloze procedure). Такий тест повинен бути економічний і включати в себе

всю граматику і лексику, яка підлягає тестуванню, і яка була б цікава і пізнавальна [22, с. 19].

Тести питання-відповідь (question-answer) можна вибірково використовувати для поточного або проміжного контролю знань. Також доцільно використовувати тести типу виправлення помилок (editing procedure) і тести по підборі заголовків до висловлювань.

Отже зазначимо, що з кожним роком якість тестів поліпшується, зростає ймовірність використання тестових матеріалів, пропонуються різноманітні технології тестування і формування тестів для різних рівнів навчання. Розуміння закономірностей тестування дозволить вчителю поліпшити процес освіти і навчання іноземних мов.

1.2 Проблеми тестового контролю

Зауважимо, що розроблена тестова методика перевірки знань учнів дозволяє вирішувати багато проблем.

Такий інтерес до тестування можна зрозуміти, тому що в самій формі організації цієї роботи закладено низку рис, які дозволяють бачити в застосуванні тестів один із способів підвищення ефективності процесу навчання. Контроль за допомогою тестів ставить на іспиті або заліку всіх учнів у рівні умови (вони працюють з однаковими за обсягом і складністю матеріалом), не вимагає великих витрат часу, дозволяє за порівняно короткий час перевірити великий обсяг матеріалу за один раз, виключає при оцінці відповіді учня дію таких факторів, як везіння / невезіння, суб'єктивність оцінки, знімає певною мірою напругу учня, яка неминуче виникає при його безпосередньому контакті з екзаменатором, дає можливість швидко перевірити велику кількість робіт [21, с. 65].

Перераховані переваги тестування, безумовно, свідчать про принципову можливість і методичну привабливість його використання для контролю знань в навчальному процесі. Втім зайвий інтерес до тестування

без належного критичного осмислення різних його підходів може спонукати до недостатньо об'єктивної оцінки його навчальної цінності і zarazом натомість користі причинити збитки навчанню. Так, тестам приписуються невластиві їм якості (наприклад, повну об'єктивність оцінки знань учнів, здатність виявляти ступінь сформованості навичок тієї чи іншої діяльності, стимулювання інтелектуальної активності учнів). Крім того, тести (в тому вигляді, в якому вони використовуються у даний час) не дозволяють визначити рівень сформованості евристичних навичок, здатність приймати нестандартні рішення, що вельми актуально для будь-якого фахівця.

Перш за все, під сумнів ставиться основна характеристика тестів – їх валідність. Справа в тому, що в основі виконання більшості тестів лежить впізнавання, а переконливих даних, що свідчать про те, що впізнавання правильної відповіді серед об'єктивно і суб'єктивно схожих дистракторів, є показником дійсно засвоєних знань (умінь і навичок) і здібності учня використовувати їх в практичній діяльності, поки немає. Крім того, однією з типових помилок в розробці тестових завдань, призначених оцінити досягнення, наприклад вирішення проблем або розуміння будь-яких принципів, є використання в них прикладів, що наводилися під час навчання. У цьому випадку можна бути впевненим, що всі, хто навчаються можуть цілком задовільно впоратися з відповідями на тестові завдання, просто продублювавши інформацію, яка повідомлялася їм під час навчання [11, с. 92].

Щоб бути впевненим у тому, що учні не просто запам'ятали матеріал із занять, їм необхідно пред'явити новий навчальний матеріал. Завдання, в яких такий матеріал пред'являється, змушують учнів перенести засвоєні навички або знання на нові умови і дозволять судити про сформованість таких важливих якостей навички як гнучкість і мобільність.

Однак проблема полягає в тому, що більшість існуючих тестів часто перевіряють не навички самі по собі, а вміння оцінити, наскільки наведені приклади відповідають засвоєному матеріалу. Зрозуміло, такі тести мають

повне право на існування. Але необхідно враховувати, що вони призначені для оцінки рівня засвоєння певного обсягу навчального матеріалу, що є необхідною попередньою умовою наступного етапу.

Для контролю комунікативних умінь і навичок потрібен інший вид тестів, що вимагає від учнів демонстрації знань, на яких будується та чи інша діяльність. У той же час всі спроби розробити такий вид тестів стикаються з проблемою об'єктивної кореляції між передбачуваними об'єктами контролю і фактичним об'єктом перевірки [24, с. 78].

Ряд вчених пропонують при контролі ставити учнів в умови реальної діяльності. Однак така процедура перевірки робить тест надзвичайно громіздким і вимагає великих затрат часу, що фактично позбавляє тестову форму контролю її переваг перед іншими. Прагнучи компенсувати ці недоліки, інші дослідники проблеми тестового контролю намагаються судити про ступінь володіння тією чи іншою діяльністю через перевірку окремих умінь, наявність яких вважається необхідною для її здійснення, а в тест включаються завдання, виконання яких вимагає їх застосування [1, с. 56]. Таку форму контролюючого тесту, без сумніву, значно простіше здійснити на практиці.

Надійність тестів – ще одна проблема, яка потребує вирішення. Надійність означає отримання одними і тими ж учнями по одному і тому ж тесту тих же самих результатів в різних ситуаціях тестування. Одним із способів вирішення цієї проблеми є залучення до оцінки виконання тесту декількох фахівців і виставлення оцінки на основі єдиної думки. Перспективними щодо цієї проблеми є так звані «об'єктивні» тести, тобто тести, рішення завдань яких має однозначну відповідь, тобто вибір відповіді з ряду запропонованих. Однак слід зауважити, що і в цьому вигляді тестів надійність не буде реалізована, якщо не буде забезпечена валідність тесту щодо матеріалу [5, с. 52].

Більшість сучасних фахівців з тестування, крім того, усвідомлюють труднощі, пов'язані з практикою виставлення однакових оцінок, отриманих

за різні відповіді. Підрахунок середнього показника не зовсім правомірне через сумнівну справедливість припущення про еквівалентність різних питань і відповідей. Крім спірної значущості результатів тестів для формування думки про рівень засвоєння знань учнями і, відповідно, розподілу їх за ступенем незасвоєння, існує ще одна навряд чи переборна причина для повсюдного використання тестів для ранжирування учнів за ступенем навченості [3, с. 11].

Будь-яка спроба ранжирування учнів, породжує велику кількість учнів, які відстають і лише небагато тих, які досягли успіху. Доведення до відома учнів результатів тестів і їх розподіл за рівнем успішності не може не діяти як засіб покарання. Іноді стверджують, що усвідомлення невдачі спонукає активність індивіда, але експериментальні дослідження і дані, отримані емпіричним шляхом свідчать про зворотне. Ті учні, які потерпіли невдачу, навчаються менш успішно, втрачають віру в себе, у них різко знижується мотивація. Невдача або віра в те, що він не впорався із завданням значно впливає на самооцінку, ось чому важливо не забувати, що на наступну мотивацію і навчальну діяльність впливає не тільки сам факт успіху або невдачі, але і сприйняття результатів свого навчання.

Тож, все вищесказане не вичерпує всього кола проблем, пов'язаних з тестуванням. Ми зупинилися лише на найбільш актуальних, що потребують першочергового вирішення, оскільки вважаємо, що тестовий контроль може і повинен використовуватися в процесі навчання.

1.3 Методика складання тестів

Перш ніж приступити до розробки тестів, необхідно визначити і конкретизувати навчальні цілі у навчанні. Після визначення цілей тестування і їх конкретизації розробляється план тесту. Після планування тестів починається наступний етап – підбір видів тестових завдань методом статистичної обробки даних.

Наступним важливим етапом конструювання тестів є визначення валідності та надійності тесту. Валідність визначає міру придатності тесту служити поставленій меті–оцінки знань учнів. Валідність – це також кореляція результатів за зовнішніми критеріями. Валідність означає, що сильні учні виконали тест вірно, слабкі – невірно. Поняття валідності означає міру придатності тестових завдань для певної мети [16, с. 76]. Валідність знаходиться в залежності від рівню якості завдань, їх числа, від ступеня повноти і глибини, від змісту навчальної дисципліни, з розподілу завдань згідно труднощів, від способу відбору завдань для тесту із єдиного блоку завдань, від інтерпретації тестових підсумків, від організації збору даних і т.д.

Надійність тесту – характеристика стійкості і точності його результату. Факторами надійності тесту є його гомогенність (предметна чистота) і довжина [7]. Ефективність тесту являє собою показник, який відображає сукупність кількох різних, але взаємопов'язаних характеристик, кожна з яких впливає певним чином на загальну якість створюваного тесту.

Згідно з визначенням ефективності тесту, можна виділити три принципи, якими потрібно буде керуватися при розробці тесту: по-перше, необхідно прагнути максимально підвищити ефективність тесту в цілому, а не кожному з його окремих характеристик; по-друге, окремі характеристики тесту не можуть бути оцінені індивідуально, а тільки в сукупності їх впливів на загальну ефективність; по-третє, ефективність тесту і відповідний баланс між його характеристиками не можуть бути розраховані раз і назавжди, вони розраховуються індивідуально для кожної конкретної тестової ситуації.

Валідність тісно пов'язана з інтерактивністю. Під інтерактивністю тесту Л. Ф. Бахманом і А. Пальмером розуміються ступінь і характер залучення індивідуальних характеристик учня у виконанні тестових завдань. При мовному тестуванні найбільш актуальні такі характеристики учня, як його іншомовна комунікативна компетенція, стратегічна компетенція, загальні знання, емоційність і соціальна компетенція [20, с. 210].

Наступним важливим етапом для підготовки тестів є вибір оціночної шкали. Оціночна шкала може бути задана декількома способами [19, с. 74]:

1. У вигляді відносної складності завдань, вираженою у відсотках, при сумарному вираженні всієї серії завдань, що дорівнює 100%.

2. У вигляді встановленої вартості завдань в балах. При цьому досягнутий бал виводиться з суми балів за успішно виконані завдання учнем.

3. У вигляді п'ятибальної шкали оцінок. У методиці допустимим є ще один спосіб, при якому кількість успішно виконаних завдань може бути пов'язана з п'ятибальною шкалою оцінок. У всіх випадках необхідно встановлювати підсумковий бал або мінімальний сумарний відсоток виконаних завдань, що дозволяє представити кінцеві результати.

Таким чином, етапи конструювання тестів можна представити у вигляді такої схеми [20, с. 211]:

1. Постановка мети.
2. Складання завдань і підготовка інструментарію.
3. Встановлення валідності.
4. Встановлення надійності.
5. Встановлення ефективності.
6. Встановлення інтерактивності.
7. Виконання завдання учнями.
8. Інтерпретація результатів.

Хочеться відзначити, що в тест слід включати такі завдання, при виконанні яких учні ставали б учасниками іншомовного спілкування. Саме такі завдання використовуються для перевірки продуктивних умінь. Це може бути рішення проблеми в групі, написання запрошення, листа і т. д.

Як вже зазначалося вище, тести дають можливість досить ефективно виявити ступінь успішності оволодіння мовою.

На закінчення хотілося б відзначити, що тестовий спосіб перевірки знань, як напрямок, що швидко розвивається. Розвиток тестування вносить

істотний внесок в процес реформування вітчизняної системи освіти та її інтеграцію у світовий освітній простір.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТУВАННЯ ЯК ЗАСОБУ ПЕРЕВІРКИ РІЗНИХ ВИДІВ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1 Тестовий контроль уміння навичок аудіювання

Однією з цілей навчання іноземної мови виступає формування комунікативної компетенції, яка передбачає оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності. При цьому у ході навчання необхідно постійно відстежувати динаміку процесу формування умінь мовленнєвої діяльності. У разі аудіювання для цих цілей найбільш ефективним виступає використання тестів і тестових завдань. Сьогодні в розпорядженні вчителя є вже багато готових тестів, проте часто може виникнути необхідність в їх розробці самим педагогом для конкретної групи учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей або на основі конкретного матеріалу.

У разі розробки тестових завдань на основі текстів для аудіювання макронавиками можуть виступати витяг повної інформації з тексту, розуміння загального змісту тексту, розпізнавання і розуміння необхідної інформації, а також здатність розпізнавати і слідувати вказівкам та інструкціям. До мікронавиків можна віднести розпізнавання емоцій мовця, розпізнавання граматичних структур (наприклад, прохань). На початковому етапі навчання аудіювання мікронавиком може також виступати здатність до розрізнення фонем текстів [13, с. 65].

Слід пам'ятати, що при навчанні аудіювання метою є вироблення в учнів саме макронавиків, мікронавиків, які повинні виступати засобом досягнення головної мети. Це положення слід враховувати при розробці тестів, особливо на пізніх етапах навчання іноземної мови, і дотримуватися балансу між завданнями, націленими на перевірку рівня сформованості як мікро-, так і макронавиків.

Тести, розраховані на перевірку рівня сформованості умінь аудіювання, є критеріально-орієнтованими, тобто їх результат повинен показувати, яка частина програми засвоєна учнями. Завдання таких тестів повинні якомога повніше охоплювати область змісту програми і контрольований навчальний матеріал. При цьому вчитель повинен заздалегідь визначити, який результат можна розглядати як заліковий, іншими словами, при якій кількості (або відсотку) правильно виконаних завдань можна говорити про успішне засвоєння матеріалу.

Зокрема, А. Хьюс вказує, що всі запропоновані учням завдання критеріально-орієнтованих тестів навчальних досягнень повинні бути їм під силу, таким чином, результат менше 100% повинен вважатися незадовільним. Однак тестолог тут же підкреслює неможливість дотримання цієї умови і пропонує виходити з 80% правильних відповідей [2, с. 58]. Ми вважаємо, що в кожному конкретному випадку сам учитель повинен визначати мінімально допустимий рівень правильних відповідей в залежності від особливостей учнів, рівня їх підготовки, складності матеріалу.

Першим кроком при розробці тестових завдань з аудіювання та читання виступає відбір текстів, на матеріалі яких будуть розроблятися тестові завдання. При цьому вчителю слід пам'ятати ряд основних правил. Як у випадку аудіювання, так і в разі читання тексти повинні бути цікаві для учнів. Слід уникати вже вивчених текстів, а також текстів, що містять знайому учням інформацію. Не рекомендується працювати з текстами, що містять великий обсяг країнознавчої інформації, культурних реалій, оскільки контролю піддаються навички читання або аудіювання.

Наступним кроком виступає безпосередньо розробка тестових завдань. Зарубіжні тестологи рекомендують наступні їх види. Першими слід запропонувати завдання альтернативних відповідей (або true / false items). Їх досить легко скласти, проте в їхньому випадку можливий великий відсоток вгадування вірних відповідей. Тут можливо знизити відсоток вгадування, повідомивши в інструкції, що кожна вірна відповідь оцінюється в два бали, а

за невірну відповідь знімається один бал [18, с. 229]. Крім того, для завдань вірно / невірнo можна додати третій варіант: не повідомляється (not stated). Такі завдання повинні бути ретельно сформульовані з мовної точки зору і гранично зрозумілі для учнів.

Іншим видом завдань може виступати методика коротких відповідей (short answer questions), де учень повинен дати коротку відповідь на поставлене запитання. У разі розробки таких завдань на основі текстів для аудіювання основу питання необхідно формулювати дуже коротко, і відповіді також повинні бути короткими, оскільки в іншому випадку учні, навіть знаючи правильну відповідь, можуть просто не встигнути зафіксувати її [18, с. 230].

Крім того, тестологи рекомендують при оцінці таких завдань не знижувати бали за помилки з граматики, правопис чи пунктуацію, якщо вони не впливають на зміст відповіді, оскільки основне завдання тестових завдань з читання та аудіювання – контроль рівня сформованості саме цих умінь [12, с. 179].

Для контролю умінь аудіювання можуть застосовуватися дистрактори, але при їх розробці вони повинні бути короткими і простими для розуміння: адже учні повинні утримувати в пам'яті всі варіанти відповідей під час прослуховування уривка тексту і відразу переходити до наступного. Тут може виникнути та сама проблема, що і в разі коротких відповідей: учні можуть просто не встигнути заповнити бланки відповідей не в силу незнання, а через брак часу.

Ефективним видом тестових завдань для контролю умінь аудіювання є «перенесення інформації» (information transfer). Тут від учнів не потрібно широкого використання продуктивних навичок, такі завдання припускають співвіднесення підписів з малюнками або діаграмами, заповнення таблиць, позначення покажчиків або прокладання маршруту по карті на основі прослуханої інформації [14, с. 86]. Такий тип завдань підходить для перевірки розуміння послідовності подій, описів дій, класифікацій.

При розробці тестових завдань слід мати на увазі, що відповідь на поставлене питання не повинна залежати від попередніх відповідей. Залежність від попереднього питання проявляється в двох аспектах: коли попереднє завдання містить підказку для наступного і коли, не знаючи відповіді на попереднє завдання, неможливо виконати наступне.

Тож, зауважимо, що типи завдань і їх кількість визначаються педагогом, але в кожному разі необхідно прагнути до того, щоб підсумкові завдання, які застосовуються для контролю рівня сформованості умінь аудіювання, як можна суворіше відповідали запропонованим до таких завдань вимогам, що можливо в разі точного дотримання правил розробки тестових завдань.

2.2 Тестовий контроль уміння навичок читання

При розробці тестових завдань до текстів з читання необхідно виходити з тієї мети, якої викладач хоче досягти при навчанні того чи іншого виду мовленнєвої діяльності. У разі читання такими цілями можуть виступати вилучення необхідної інформації, розуміння загальної ідеї тексту, детальне розуміння прочитаного. Такі цілі деякі зарубіжні тестологи пропонують називати макронавиками, які, в свою чергу, включають ряд мікронавиків, вироблення яких допомагає в досягненні головних цілей навчання читання [23, с. 65].

Такими мікронавиками можуть бути розпізнавання слів або груп слів у контексті, усвідомлення значення слова на основі його морфологічного аналізу або контексту, розуміння експліцитної інформації, визначення зв'язків між словами в реченні, передбачення подальшого змісту тексту і багато іншого.

Зауважимо, що першим кроком при розробці тестових завдань з читання, як і у випадку з аудіюванням виступає відбір текстів, на матеріалі яких будуть розроблятися тестові завдання. Так, у разі відбору текстів для

читання їх довжина повинна бути обернено пропорційна їх складності: чим складніше, тим коротше [15, с. 345]. Бажано, щоб текст містив набір різних ідей, думок. Тексти повинні бути автентичними, вони можуть належати до різних жанрів у залежності від того виду читання, який піддається перевірці.

Як і у випадку з аудіювання, для навчання читання доцільно застосовувати завдання альтернативних відповідей (або true / false items). Іншим видом завдань може виступати методика коротких відповідей (short answer questions), де учень повинен дати коротку відповідь на поставлене запитання. Дана методика підходить для контролю різних видів читання (переглядового, пошукового, ознайомлювального). Питання повинні бути сформульовані простою мовою або, принаймні, мова питань не повинна бути складніша за мову самого тексту [10, с. 65]. При правильній відповіді на питання можна бути впевненим, що учень дійсно зрозумів прочитане.

З метою контролю навичок читання також широко застосовуються завдання множинного вибору (multiple choice answers). Особливо вони підходять для контролю навичок читання з витяганням повної інформації і при великому обсязі тексту. Кількість варіантів відповідей для завдань множинного вибору може варіюватися від трьох до п'яти-шести, але оптимальним вважається наявність трьох-чотирьох варіантів. Маючи дві альтернативи, учень може вгадати правильну відповідь, особливо якщо альтернативи схожі одна на одну. А знайти більше чотирьох цікавих і оригінальних варіантів зазвичай дуже важко, до того ж на їх прочитання учню потрібно більше часу [3, с. 12]. Крім того, завдання з вибором двох відповідей легко піддаються трансформації в завдання альтернативних відповідей.

Зауважимо, що дистрактори повинні бути правдоподібні, не містити неточностей або явних підказок, іншими словами, вони повинні відволікати від правильної відповіді, а не вказувати на неї, що може статися в тому випадку, якщо дистрактори будуть явно безглузді або смішні.

Зарубіжні тестологи дають наступні рекомендації по підборі дистракторів. Один з них повинен бути відволікаючим за формою, тобто повинен нагадувати форму, а не значення ключового слова. Ще однією альтернативою може бути відволікаюча по контексту, а останньою – відволікаюча за значенням (мається на увазі полісемія слова) [6, с. 73].

Слід також мати на увазі, що питання до тексту повинні розташовуватися в тому порядку, в якому подається інформація в початковому тексті. При розрахунку часу на тест зарубіжні тестологи рекомендують відводити на рішення кожного завдання множинного вибору одну-дві хвилини [9, с. 27]. Отже, число таких завдань в загальному тесті не повинно бути занадто велике, в іншому випадку сам тест займе багато часу.

Тож, зауважимо, що головними параметрами оцінки в області читання є ступінь повноти розуміння, точність розуміння, швидкість читання, самостійність при читанні. Дані показники узгоджуються не тільки з комунікативними завданнями і змістом, визначеними стандартом, але і можуть бути використані для визначення подальших рівнів володіння іноземною мовою.

2.3 Тестовий контроль лексичних та граматичних умінь

Мовні навички – вміння автоматизовано реалізовувати мовні процеси, такі як вимовні, тональні, графічні, орфографічні, лексичні, граматичні процеси. Тобто мовні навички – мовні процедури, здійснення яких доведено до рівня бездоганності. Навички мають певні якості: автоматизованість, гнучкість, стійкість, свідомість. Автоматизованість визначає конкретний темп протікання впливу, її єдність і плавність, невеликий ступінь напруженості. Гнучкість передбачає перед собою прагнення підключатися в нові умови спілкування, працювати в новітньому мовному використаному матеріалі. Стійкість – це стійкість при виконанні мовного впливу, а

свідомість – уміння усвідомленого контролювання в разі походження ускладнень при системі вираження або здійснення похибки [5, с.53].

З метою контролювання ступеня мовних умінь як правило застосовується тестування. Творцям тестів слід ретельно підібрати конкретний тип тесту з метою розкриття ступеня знань і сформованості умінь. Здійснення різних типів тестів у встановленій черговості не тільки є формою контролю, однак і сприяє збільшенню зацікавленості учнів до ходу вивчення.

Для випробування граматичних здібностей на початку передбачається тест іншого підбору, таким чином він містить тільки лише одну граматичну текстуру, що зменшує ступінь його труднощі. Мета його виконання полягає в контролі сформованості здібностей використання конкретної граматичної текстури, наприклад *as ... as ... / not so ... as ...*. Тест становить текст з пропусками на місці граматичної структури *as ... as ... / not so ... as*. Наприклад: *Fill in "as ... as ..." / "not so ... as ..."*.

Щоб вирішити ступень освоєння лексичними одиницями застосовується тест на заповнення пропусків відповідними варіантами, при цьому тест дає види рішень, спрощуючи його проблему. Наприклад: *Fill one of the words in the gaps*.

Також ще одним з тестів є мовний тест на підбір пар, що здійснює контроль рівень знань вивчених лексичних одиниць, а також забезпечує аналітичне мислення. Тест ділять на два рядки з пару слів і такої ж кількості дефініцій, відповідні пари з яких необхідно сполучити. Наприклад: *Match the word and its description*.

Для перевірки рівня використання лексичних одиниць використовують клоуз-тести. Він більш знаменитий як тест відновлення або тест доповнення. Його ознакою є те, що зображена в ньому подія викрита у вигляді діалогу або монологу. Спершу учні ознайомлюються із повним змістом тесту, потім заповнюють пусте місце тими словами, які на їх думку є необхідними для відтворення змісту всього тексту [25, с. 3]. Точність наповнення пустих

рядків говорить про чітке сприйняття тексту у всьому взаємозв'язку лінгвістичних і екстралінгвістичних умов, показаних в ньому, а також про володіння лексичною складовою в ході читання. Успішність реалізації тесту, знаходиться в залежності від того, як стрімко учень зрозуміє текст і відновить зв'язок між описаними в ньому епізодами або героями. У першу чергу це залежить від рівня володіння лексикою, яка опановується, рівня розвиненості мовної здогадки і рівня достатності розуміння тексту, що описує різні ситуації. Отже, за допомогою цього тесту досить чітко і об'єктивно формуються рівень сформованості здібностей читання і ступінь володіння лексикою в період читання.

Крім того існують тестові завдання, які враховують використання всього комплексу набутих знань. Наприклад, тест редагування. Такого роду тест проводиться з метою контролю значення засвоєння лексичного і граматичного матеріалу і значення сформованості орфографічних здібностей, становлення інтересу. Зміст тесту – таблиця, що складається з двох рядків: перший – рядок з текстом з допущеними похибками, другий рядок для виправлених варіантів написання.

Для встановлення ступеня засвоєння матеріалу, що стосується граматичних навичок, використовується тест множинного вибору, який враховує використання всіх знань граматики і лексики в рамках вивченої теми. Тестове завдання складається з виразу, яке необхідно доповнити правильним фрагментом тексту.

Тож, здійснення різних різновидів тестів дає можливість удосконалювати мовні лексичні та граматичні майстерності.

ВИСНОВКИ

У бакалаврській роботі було здійснено аналіз тестових завдань як засобу контролю у навчанні іноземної мови.

Нами було визначено, що тест – це система завдань, виконання яких дозволяє перевірити рівень володіння тим чи іншим предметом з допомогою спеціально розробленої системи оцінки набутих знань.

Аналіз теоретичних джерел показав, що тестові завдання повинні відповідати кільком критеріям. По-перше, тестове завдання має бути коротким і технологічним. По-друге, тестове завдання має бути сформульовано логічно і однозначно. По-третє, правила оцінки відповіді і інструкції до виконання повинні бути однаковими для всіх випробовуваних.

При застосуванні тестування для закріплення мовленнєвих знань робиться висновок про те, що і граматику, і лексику будуть краще засвоєні, що в свою чергу дасть ймовірність вчителю змінити і спланувати наступний навчальний процес відповідно до результатів проведених тестів і приділити більшу увагу погано засвоєному матеріалу. Відсутність витратної за часом перевірки письмових робіт дозволяє досить часто проводити тести і створює в учнів відчуття тотального контролю знань і позбавлення від психологічних проблем, пов'язаних з особистими відносинами учня і вчителя, які не завжди можуть бути позитивними, тобто така форма контролю знань позбавляє від суб'єктивізму.

Недоліки цього методу полягають в наступному: 1. При виконанні тестів є ймовірність вгадування. 2. Складання тестів часто базується на психічній функції – впізнавання. 3. Нерідко трапляється суб'єктивізм у створенні знаходження самих тестів, в їхньому відборі та інструкцій до тестових завдань, чимало залежить від певної тестової системи, від часу, який відводиться на контроль знань і т.д. 4. Є небезпека автоматичних помилок. 5. Відсутність можливості розкрити індивідуальність при наявності стандартних завдань.

Етапи конструювання тестів можна представити у вигляді такої схеми:

1. Постановка мети.
2. Складання завдань і підготовка інструментарію.
3. Встановлення валідності.
4. Встановлення надійності.
5. Встановлення ефективності.
6. Встановлення інтерактивності.
7. Виконання завдання учнями.
8. Інтерпретація результатів.

Тож, проведення різних видів тестів дозволяє розвивати лексичні та граматичні вміння та вміння аудіювання та читання. Типи завдань і їх кількість визначаються педагогом, але в кожному разі необхідно прагнути до того, щоб підсумкові завдання, які застосовуються для контролю рівня сформованості умінь, як можна суворіше відповідали запропонованим до таких завдань вимогам, що можливо в разі точного дотримання правил розробки тестових завдань.

Я, Меньшова Анна Олегівна, своїм підписом засвідчую, що моя бакалаврська робота «Тестові завдання як засіб контролю у навчанні іноземної мови» виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. Під час написання роботи я дотримувалась принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

Підпис

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анреєва Н. Онлайн-тестування у системі контролю якості знань майбутніх учителів іноземних мов / Н. Анреєва, Ю. Дем'янова // Іноземні мови. – 2014. – № 1. – С. 56-60.
2. Борисенко П. А. Основні вимоги до підготовки тестів у навчанні іноземних мов / П. А. Борисенко // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. – 2007. – №3. – С. 58–61.
3. Буданова Л. Г. Використання тестових завдань у процесі вивчення іноземних мов / Л. Г. Буданова // Вісник ХДАДМ. – 2007. – №5. – С. 11–14.
4. Гапонова В. М. Принципи та функції педагогічного тестового контролю / В. М. Гапонова // Зб. наук. праць. № 20, ч. II. – Хмельницький: Вид. академії ПВУ, 2002.– С.91–96.
5. Грабар Е. В. Зміст тестових завдань із визначення рівня сформованості іншомовної компетенції школярів США / Е. В. Грабар // Освіта та педагогічна наука. – 2013. – № 2. – С. 52-58.
6. Довгань Л. І. Використання тестів у навчанні іноземної мови студентів немовних вищих навчальних закладів / Л. І. Довгань // Вісник Житомирського державного університету. – 2009. – №44. – С. 22–25.
7. Дрібна Л. В. Тестування як засіб контролю якості навчання іноземної мови [Електронний ресурс] / Л. В. Дрібна // Наукові конференції. – Режим доступу: <http://intkonf.org/dribna-lv-testuvannya-yak-zasib-kontrolyu-yakosti-navchannya-inozemniy-movi/>
8. Дуженков В. Д. Деякі аспекти методики складання тестових завдань / В. Д. Дуженков, Т. І. Панасюк // Організація навчально-виховного процесу. – 2006. – Вип. 8. – С. 104–109.
9. Дюканова Н.М. Проблеми застосування тестів під час вивчення іноземної мови / Н. М. Дюканова // Нові технології навчання: Наук.-метод.

зб. / Кол. авт. – Київ: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, 2007. – Вип. 46. – С. 26-31.

10. Клименко Л. О. Зовнішнє тестування навчальних досягнень учнів. /Л. О. Клименко – Київ: Плеяда, 2008. – 128 с.

11. Костюк М. М. Тестовий контроль видів мовленнєвої діяльності / М. М. Костюк // Молодь і ринок. – 2015. – № 2. – С. 92-97.

12. Кузнєцов В. Сучасні технології оцінювання знань студентів при вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням / В. Кузнєцов // Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах. Збірник наукових праць. –2009. – №17. – С. 179 –185.

13. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб./ Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – Київ: Ленвіт, 2002. – 328 с.

14. Мусейчук С. М. Тестування як основна форма контролю при навчанні іноземних мов / С. М. Мусейчук // Лінгвометодичні концепції викладання іноз. мов у немовних вищих навчальних закладах України: зб. наук. статей учасників Всеукр. наук. - практич. конф., Київ, 23–24 грудня 2003 р. / ред. кол. : І. І. Тимошенко (голова) та ін.. – Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 583 с.

15. Несвірська Т. Система тестування та моніторингу мовленнєвої компетенції студентів та курсантів / Т. Несвірська // Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – С. 344-362.

16. Освітологія: хрестоматія: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. – Київ: ВП «Едельвейс», 2013. – 744 с.

17. Петрашук О.П. Тестовий контроль у навчанні іноземної мови в середній загальноосвітній школі /О. П. Петрашук// Монографія. – Київ: Видавничий центр КДЛУ, 2000. – 261 с.

18. Плохута Т. М. Дидактична модель комплексного тестового контролю самостійної пізнавальної творчої діяльності студентів / Т. М. Плохута // Зб. наук. праць Полтавського нац. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. Серія «Педагогічні науки». – 2012. – № 10. – С.229-235.
19. Саєнко Н. С. Теоретичні аспекти контролю у навчанні іншомовного професійного спілкування / Н. С. Саєнко // Вісник Нац. тех. унів. України “Київський політехнічний інститут”. Філософія. Психологія. Педагогіка. –2006. – № 1 (16).– С.74–78.
20. Тестування як засіб контролю та діагностики // Зб. наук праць. № 18, ч. II. – Хмельницький : Вид. Нац. акад. ПВУ, 2001.– С.210–216.
21. Ханіна О. М. Проблема тестування в сучасній методиці викладання іноземної мови/ О. М. Ханіна // Іноземні мови. – 2004. – №1.
22. Швидкий О. Тестовий контроль у навчальному процесі/ О. Швидкий// Освіта. Технікуми, коледжі. –2002. – № 1.– С.19–21.
23. Bachman L. Language Testing in Practice /L.Bachman, A. Palmer. – Oxford University Press, 1996. – 136 p.
24. Brown J. D. Testing in Language Programs: a Comprehensive Guide to English Language Assessment / J.D.Brown. –NY:McGraw–Hill, 2005. –307p.
25. Nicholson P. A History of E-Learning / Paul Nicholson // Computers and Education / Editors: F.-M. Baltasar, J. M. Sanchez-Perez, J. A. Gomez-Pulido [etal.]. – Dordrecht : Springer Netherlands, 2007. – P. 1-11.

ДОДАТКИ**Додаток А****Приклад тестів для дошкільників****Тест 1**

Choose the correct word.

1. a) yellow
b) red
c) green

2. a) chocolate
b) cake
c) carrot

3. a) girl
b) boy
c) man

4. a) legs
b) hands
c) eyes

5. a) legs
b) hands
c) eyes

6. a) dog
b) cat
c) horse

7. a) dog
b) cat
c) horse

8. a) sky
b) wind
c) rain

9. a) sky
b) wind
c) rain

10. a) sea
b) city
c) rain

Додаток Б**Приклад тестів для дошкільників****Тест 2**

This ... my brother Mike.

- a) has
- b) is
- c) are

My father's sister is my

- a) uncle
- b) aunt
- c) cousin

Marry gave me ... apple yesterday.

- a) an
- b) a
- c) –

I have got fourred

- a) apple
- b) apples
- c) appls

What colour is a crocodile?

- a) red
- b) green
- c) blue

The elephant has a very big

- a) eyes
- b) ears
- c) hands

My mother works at school. She is a

- a) teacher
- b) doctor
- c) pilot

... chocolate?

- a) Do you like
- b) Does you like
- c) You like

My name ...Kate.

- a) is
- b) am
- c) are

I am ...Ukraine.

- a) by
- b) from
- c) of